

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4ECdo/180/2014
Identifikačné číslo spisu:	6101899323
Dátum vydania rozhodnutia:	29.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6101899323.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej ZH Kredit, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8/A, IČO: 36 049 581, zastúpenej Advokátskou kanceláriou FELIX NEUPAUER & PARTNERS, so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8/A, IČO: 37 928 422, proti povinnej MIS-AUTO, s.r.o., so sídlom v Trnave, Botanická 6269/46, IČO: 36 027 472, pre vymoženie 3 148,14 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 1 Er 153/2001, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 1. apríla 2014 sp. zn. 14 CoE 196/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Povinnnej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 31. mája 2013 č.k. 1 Er 153/2001-35 exekúciu vedenú pod sp. zn. EX 103/2001 zastavil s poukazom na § 57 ods. 1 písm. a/ zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“), v spojení s § 19 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení a zdravotných poisťovniach (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z.z.“). V odôvodnení konštatoval, že platobný výmer, ktorý mal byť exekučným titulom vydal likvidátor Ing. R. v čase, kedy PERSPEKTÍVA DRUŽSTEVNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA sa zo zákona dostala do likvidácie (§ 34 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z.z.), ktorému však právna úprava nepriznáva postavenie a právomoci orgánu verejnej správy a teda nie je oprávnený vydávať individuálne akty orgánu verejnej moci (správy). Exekučný súd poukázal na závery vyslovené Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo viacerých jeho rozhodnutiach (I. ÚS 462/2010, I. ÚS 463/2010), ktorý vyslovil, že na vydaný platobný výmer likvidátorom ako nepríslušným orgánom treba hľadiť ako na nulitný akt. Nulitný akt nikoho nezaväzuje a hľadí sa na neho ako by neexistoval. Pokiaľ tak v danej exekučnej veci absentuje exekučný titul pre vykonanie exekúcie, súd aj bez návrhu exekúciu z dôvodu neprípustnosti jej vedenia zastavil a súčasne zamietol návrh oprávnenej na zmenu súdneho exekútora, o ktorom už vzhľadom na zastavenie exekúcie bolo bezdôvodné rozhodovať.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie oprávnenej uznesením z 1. apríla 2014 sp. zn. 14 CoE 196/2013 uznesenie okresného súdu potvrdil, keď ho považoval za vecne správne (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.). Zdôraznil, že vstup spoločnosti do likvidácie má viaceré zásadné právne dôsledky týkajúce sa určitého právneho subjektu a jeho majetku. Zrušením subjektu a jeho vstupom do likvidácie však na likvidátora neprechádzajú všetky oprávnenia likvidovaného subjektu a vychádzajúc potom z platnej právnej úpravy zákona č. 273/1994 Z.z., likvidátorovi zo žiadneho ustanovenia nevyplynulo oprávnenie vydávať platobné výmery, ako rozhodnutia vydávané správnym orgánom v správnom konaní. Vychádzal z § 72 ods. 1 Obchodného zákonníka (na ktoré § 34 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z.z. odkazuje) likvidátor robí v mene spoločnosti len úkony smerujúce k likvidácii spoločnosti. Odvolací súd ako relevantnú a z hľadiska rozhodovania podstatnú skutočnosť známu mu z rozhodovacej činnosti (§ 121 O.s.p.) konštatoval právny názor vyslovený ústavným súdom v rozhodnutí z 18. februára 2010 III. ÚS 86/2010-19 týkajúceho sa totožného subjektu a za obdobnej situácie, podľa ktorého správca konkurznej podstaty (analogicky je nutné vyvodiť rovnaký právny záver aj ohľadom likvidátora). Poukázal na závery ústavného súdu, ktorý ustálil, že zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplyva oprávnenie žiadneho iného subjektu, okrem príslušnej zdravotnej poisťovne vydávať individuálne správne akty orgánu verejnej moci a preto je potrebné vydané platobné výmery považovať za nulitný právny akt. Pre vznik nároku na dlžné poistné nepostačuje, že nastala zákonom predvídaná právna skutočnosť - a to, že platiteľom poistného nebolo zákonné poistenie zaplatené včas, ale pre vznik nároku na dlžné poistné sa vyžaduje, aby nastala ďalšia relevantná skutočnosť a to predpísanie dlžného poistného platobným výmerom (§ 18 ods. 8 zákona č. 273/1994 Z.z.) - teda vydanie individuálneho právneho aktu príslušným správnym orgánom. Zo žiadneho právneho predpisu nevyplyva likvidátorovi postavenie správneho orgánu, ako orgánu verejnej moci. Odvolací súd uzavrel, že exekučný súd rozhodol správne a v súlade s Exekučným poriadkom, keď nezákonne vedenú exekúciu z dôvodu, že absentuje spôsobilý exekučný titul, v súlade s § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku zastavil aj bez návrhu. Odvolací súd preto po preskúmaní dôvodov odvolania a postupu exekučného súdu napadnuté uznesenie podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie oprávnená, ktorá prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 písm. f/ O.s.p. t.j., že postupom súdov nižších stupňov jej bola odňatá možnosť pred súdom konať. Na základe nesprávneho právneho posúdenia veci kvalifikovali označený platobný výmer ako nulitný akt (a teda nespôsobilý exekučný titul), na základe čoho bolo konanie právoplatne zastavené, napriek tomu, že podmienky na takýto postup neboli splnené, čím jej bola odňatá možnosť pred súdom konať. Zdôraznila, že v zmysle § 34 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z.z. sa pri likvidácii rezortnej poisťovne postupuje podľa osobitného predpisu, konkrétne Obchodného zákonníka, keď tento v § 72 ods. 2 uvádza, že likvidátor robí v mene spoločnosti len úkony smerujúce k likvidácii spoločnosti. Okrem iných oprávnení likvidátor uplatňuje pohľadávky a prijíma plnenia. Mal za to, že platobný výmer vydaný likvidátorom je platobný výmer legislatívne vnímaný ako platobný výmer vydaný zdravotnou poisťovňou v súlade so zákonom č. 273/1994 Z.z. Pokiaľ odvolací súd poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 18. februára 2010 sp. zn. III. ÚS 86/2010-19 jeho závery považovala oprávnená za neadekvátne, keď v danej veci ústavný súd vyslovil právny názor týkajúci sa konkurzného konania a oprávnenia správcu konkurznej podstaty v rámci tohto konania. Oprávnená žiadala rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Povinná nevyužila právo vyjadriť sa k dovolaniu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá je zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.). Bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

Pri skúmaní prípustnosti dovolania v prejednávanej veci vychádzal dovolací súd z toho, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie, ktoré v danom prípade smeruje proti uzneseniu, je v zmysle § 239 ods. 1 O.s.p.

prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (v znení účinnom do 31. decembra 2014).

Dovoláním je v danom prípade napadnutý potvrdzujúci výrok uznesenia odvolacieho súdu, ktorým bola exekúcia zastavená; takéto rozhodnutie nevykazuje znaky niektorého z vyššie uvedených uznesení v zmysle § 239 ods. 1 až 3 O.s.p., proti ktorým je dovolanie prípustné. Vzhľadom na ustanovenie § 242 ods. 1, vetu druhú O.s.p. by prípustnosť dovolania oprávneného prichádzala do úvahy len v prípade výskytu niektorej z väd uvedených v ustanovení § 237 O.s.p.

V zmysle § 237 O.s.p. (v znení účinnom do 31. decembra 2014) je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát (§ 237 O.s.p.). Dovolateľka nenamietala, že v konaní došlo k niektorej z väd v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p.; existencia väd takejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení vyvodiť nemožno.

Dovolateľka namietala, že konanie je postihnuté vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., pretože postupom odvolacieho súdu i súdu prvého stupňa došlo k zastaveniu exekúcie v dôsledku nesprávneho záveru o nulitnosti exekučného titulu vychádzajúc z toho, že likvidátor v čase, kedy PERSPEKTÍVA DRUŽSTEVNÁ ZDRAVOTNÁ POISTOVŇA sa zo zákona dostala do likvidácie nebol oprávnený vydať platobný výmer (exekučný titul).

Otázka, či likvidátor (ne)bol oprávnený vydať platobný výmer, je námietkou smerujúcou k materiálnej (ne)vykonateľnosti (neexistencie) exekučného titulu. Exekučný súd je vždy povinný skúmať, či rozhodnutie uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie je skutočne exekučným titulom v zmysle Exekučného poriadku, najmä či bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie. Exekučný súd je povinný skúmať túto podmienku ex officio, a to už pri vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, prípadne neskôr počas celého exekučného konania a v prípade zistenia nedostatku materiálnej vykonateľnosti je povinný exekúciu aj bez návrhu zastaviť.

S poukazom na ustanovenie § 34 zákona č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní, možno mať za to, že pohľadávky zrušenej zdravotnej poisťovne na poistnom a poplatku z omeškania prechádzajú zo zákona na Všeobecnú zdravotnú poisťovňu, prípadne na inú zdravotnú poisťovňu, ktorá prevzala poistencov. Tieto pohľadávky preto nie sú súčasťou konkurznej podstaty zrušenej zdravotnej poisťovne. Napokon je vhodné dodať, že v zmysle ustanovenia § 84 zákona č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov, prešli totiž najneskôršie 1. októbra 2005 všetky neskončené konania o určenie výšky poistného a súvisiacich nárokov zo všetkých existujúcich poisťovní na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

V dôsledku zrušenia povolenia na zriadenie zdravotnej poisťovne (ktoré nadobudlo právoplatnosť 17. júla 1999) sa PERSPEKTÍVA DRUŽSTEVNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA zo zákona dostala do likvidácie (§ 34 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z.z.). Likvidátor po vstupe označenej spoločnosti do likvidácie vydal platobný výmer z 9. októbra 2000 číslo XXXX/XXXX. Toto rozhodnutie malo byť exekučným titulom pre exekúciu prebiehajúcu v tomto konaní, a to vo väzbe na postúpenie pohľadávky na oprávneného z tohto konania.

Ako už bolo uvedené vyššie, dovolací súd pre ďalší procesný postup považoval za určujúcu otázku, či exekučný titul, ktorým v danej veci má byť platobný výmer z 9. októbra 2000 číslo XXXX/XXXX vydaný JUDr. R., likvidátorom (pôvodného oprávneného) PERSPEKTÍVA DRUŽSTEVNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA, ktorých právnym dôvodom je predpis poisťného v zmysle § 19 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z.z., je exekučným titulom v zmysle ustanovenia § 41 Exekučného poriadku.

Predpokladom exekúcie je existencia rozhodnutia (okrem ak sa exekúcia vykonáva na základe vykonateľnej notárskej zápisnice). O aké rozhodnutie sa musí jednať podrobnejšie upravujú ustanovenia § 41 Exekučného poriadku. Vo všeobecnosti exekučným titulom je vykonateľné rozhodnutie súdu, ak priznáva právo, zaväzuje k povinnosti alebo postihuje majetok (§ 41 ods. 1 Exekučného poriadku). Ustanovenie § 41 ods. 2 Exekučného poriadku taxatívne vymenúva, na podklade akých rozhodnutí je možné vykonať exekúciu. Okrem iných, exekúciu je možné vykonať na základe vykonateľných rozhodnutí orgánov verejnej správy a územnej samosprávy vrátane blokov na pokutu nezaplatenú na mieste (§ 41 ods. 2 písm. f/ Exekučného poriadku). Za účinnosti zákona č. 273/1994 Z.z. pôsobnosť orgánu verejnej správy vykonávali aj zdravotné poisťovne. Preto boli v zmysle ustanovení § 19 ods. 2 a 3 uvedeného zákona oprávnené vydávať rozhodnutia (platobné výmery) o predpise poisťného. Na uvedené konanie sa v zmysle ustanovení § 58 zákona č. 273/1994 Z.z. vzťahovali predpisy o správnom konaní, pričom právoplatné rozhodnutie bolo preskúmateľné súdom (§ 58 ods. 5). Platobný výmer, ktorý mal byť v posudzovanej veci exekučným titulom, nebol vydaný zdravotnou poisťovňou, ale likvidátorom, ktorý bol poverený urobiť v mene spoločnosti smerujúce k jej likvidácii. Preto je rozhodujúce vyriešiť otázku, či platobný výmer vydaný likvidátorom je exekučným titulom, pričom túto otázku je potrebné posudzovať v závislosti od postavenia likvidátora a rovnako od toho, či oprávnenie predpisovať poisťné vyhlásením likvidácie trvá (resp. nezaniklo).

Zrušením subjektu a jeho vstupom do likvidácie na likvidátora neprechádzajú všetky oprávnenia likvidovaného subjektu a z platnej právnej úpravy zákona č. 273/1994 Z.z. nevyplyva pre likvidátora oprávnenie vydávať akty aplikácie práva - individuálne akty orgánu verejnej moci (správy). Z oprávnení a povinností likvidátora určených zákonom (§ 72 ods. 2 Obchodného zákonníka, § 34 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z.z.), nemožno rozumieť výkon práv prislúchajúci orgánu verejnej moci (zdravotnej poisťovne) vrátane schopnosti vydávať individuálne akty aplikácie práva. Likvidátor bez ďalšieho nenadobúda postavenie orgánu verejnej správy s rozhodovacou právomocou (s právomocou vydávať akty aplikácie práva), má iba právo (a povinnosť) vykonať všetky nevyhnutné a potrebné právne úkony smerujúce k likvidácii spoločnosti. Postavenie orgánu verejnej správy by mohlo byť likvidátorovi dané len právnou úpravou, ktorá by expressis verbis takúto právomoc (oprávnenie) likvidátorovi priznávala. Pokiaľ takúto právnú úpravu právny poriadok neobsahuje, likvidátor nie je oprávnený vydávať individuálne právne akty, ktoré sú exekučným titulom v zmysle ustanovení § 41 Exekučného poriadku.

V tomto smere je potrebné uviesť to, že predmetné pohľadávky (na nezaplatenom poisťnom) zrušenej poisťovne, nakoľko v zmysle ustanovenia § 34 ods. 3 zákona č. 273/1994 Z.z. prešli na Všeobecnú zdravotnú poisťovňu, prípadne na inú zdravotnú poisťovňu. Likvidátor preto nemal vecný dôvod tieto pohľadávky (patriace inému subjektu ako úpadcovi) vymáhať a predpisovať. Právo predpísať poisťné zo zrušenej poisťovne, by tak musel ustanoviť zákon, t.j. vymáhať dlžné poisťné v postavení orgánu verejnej moci uskutočňujúceho výkon rozhodnutia voči tretím osobám; to ale z právnej úpravy nevyplyva. Ako už bolo uvedené, predpokladom pre vykonanie exekúcie je existencia vykonateľného rozhodnutia, pričom sa musí jednať o rozhodnutie vykonateľné po materiálnej aj formálnej stránke. Iba vykonateľné rozhodnutie totiž umožňuje v exekučnom konaní vynútiť plnenie. Súd sa pri skúmaní toho, či rozhodnutie je vykonateľné zaoberá predovšetkým tým, či sa jedná o rozhodnutie, ktoré možno

vykonať podľa Exekučného poriadku, a či rozhodnutie je vykonateľné po formálnej ako aj po materiálnej stránke. Ide pritom o predpoklady, ku ktorým súd prihliada z úradnej povinnosti. Súčasťou týchto predpokladov je, že exekučný titul bol vydaný orgánom vybaveným právomocou na vydanie takéhoto rozhodnutia. Ak takáto právomoc chýba, ide o právny akt nulitný, pri ktorom sa pre účely exekučného konania neuplatňuje princíp jeho správnosti ale naopak, má to za následok, že takéto rozhodnutie nie je možné vykonať. Nie je totiž aktom verejnej moci (aktom aplikácie práva). Nulitný akt nikoho nezaväzuje a hľadá sa na neho akoby neexistoval.

Vzhľadom na vyššie uvedené, treba aj na vydanie platobného výmeru likvidátorom v danej veci hľadiť ako na nulitný akt. Toho dôsledkom je, že v preskúmvanej veci absentuje exekučný titul pre vykonanie exekúcie. Pokiaľ ide o právne dôsledky nulitného aktu dovolací súd dáva do pozornosti zaužívanú rozhodovaciu prax vychádzajúcu z rozhodnutí uverejnených v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 56/1995, č. 70/1998, č. 72/1998, pričom do osobitnej pozornosti dáva rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené pod č. 58/1997, ktoré *expressis verbis* vyslovilo záver, že výkon rozhodnutia je neprípustný, ak je „exekučný titul“ nulitným právnym aktom. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí z 8. decembra 2010 sp. zn. I. ÚS 463/2010-17 (aj s odkazom na svoje skoršie rozhodnutia I. ÚS 359/2009, I. ÚS 80/2010, I. ÚS 179/2010, I. ÚS 183/2010) konštatoval, že nie je možné ustáliť prvky arbitrárnosti v záveroch odvolacieho súdu o tom, že správne rozhodnutie označené v exekučnom konaní ako exekučný titul je ničotným právnym aktom z dôvodu, že likvidátor poisťovne nebol oprávnený vydávať individuálne správne akty (správne rozhodnutia) ako orgánu verejnej správy a teda nemohol vydať ani platný exekučný titul, na základe ktorého oprávnená navrhla viesť exekučné konanie. Obdobný právny záver ústavný súd zaujal aj v otázke vydávania platobných výmerov správcom konkurznej podstaty (I. ÚS 462/2010-17, III. ÚS 86/2010-19). Z uvedených dôvodov dovolací súd nezistil, aby konanie pred súdmi nižších stupňov trpelo namietanou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania oprávnenej nemožno vyvodiť z § 237 O.s.p., ale ani z § 239 O.s.p., odmietol ho dovolací súd podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, ktoré nemožno napadnúť týmto opravným prostriedkom. So zreteľom na dôvod, pre ktorý dovolanie odmietol, nezaoberal sa vecnou správnosťou dovolaním napadnutého uznesenia.

V dovolacom konaní úspešnej povinnej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania voči oprávnenej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd jej však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.